

Møte den 13de januar kl. 1 form.

Præsident: Løvland.

Mottat av den dertil opnævnte deputation indfandt Hans Majestæt Kongen sig kl. 1 i Stortinget, ledsaget av regjeringens medlemmer, Høiesteret og flere autoriteter. Hans Majestæt Kongen oplæste følgende trontale:

Hr. præsident, mine herrer repræsentanter.

Idet jeg hilser folkets repræsentanter velkommen til deres ansvarsfulde gjerning og uttaler det ønske, at det maa lykkes Stortinget at løse de foreliggende mange og vigtige opgaver til gavn for fædrelandet, finder jeg at burde peke paa de rike minder for vort land, som aaret 1914 vækker. Det er iaar 100 aar, siden det norske folk tilkjæmpet sig den fri forfatning, hvorunder det har gjort større fremgang paa alle kulturelle og materielle omraader end i noget tidligere tilsvarende tidsrum i landets historie.

Norge har i disse 100 aar nydt ubrutt fred og landets forhold til fremmede magter er fremdeles venskabelig.

Spørsmålet om ordningen av forholdene paa Spitsbergen er fremdeles gjenstand for drøftelse med de øvrige interesserte magter. Den nye konferanse, som bebudedes i den i 1912 undertegnede slutningsprotokol, har dog hittil ikke kunnet avholdes.

Den 8de april 1913 undertegnedes en konvention mellem Norge og Sverige om indledning av forhandlinger om flytappernes ret til renbeite m. m. Efterat denne konvention var blitt godkjendt av Stortinget, blev den ratifisert den 15de mai 1913. Fra begge land er derefter opnævnt delegerte, som har begyndt forhandlinger i saken.

Der er mellem Norge og Amerikas Forenede Stater den 16de juni 1913 undertegnet en avtale om fornyelse for 5 aar av voldgiftskonventionen av 4de april 1908. Denne utløp 24de juni 1913. Avtalen er endnu ikke ratifisert.

Med Rusland blev der den 1ste—14de april 1913 i St. Petersburg utvekslet noter, hvorved den russiske regjering paa vilkaar av gjensidighet forpligtet sig til at anerkjende de paa norske skibe efter norske forskrifter anbragte fribordsmerker, deri indbefattet fribordsmerker for føring av døkslast.

Landets næringsveier har i det forløpne aar i det hele tat git et godt utbytte.

Landbrukets avkastning er blitt adskillig større end i et middelsaar og kvaliteten var gjennomgaaende meget god. Frugthøsten gav et godt utbytte.

For skogen og skogdriften har aaret likeledes været meget godt. Tømmerpriserne har fremdeles holdt sig høie. Der har været et udmerket frøaar baade for gran- og furuskogen.

Skibsfarten har ogsaa i det forløpne aar arbeidet under gode vilkaar, omend fragterne i den senere tid har været sterkt faldende.

Fiskerierne har git et godt, omend ujevnt utbytte.

Handel og omsætning har fremdeles gunstige konjunkturer. Ogsaa industrien viser adskillig fremgang, om den end paa enkelte omraader arbeider under mindre gunstige vilkaar. Der har været fuld sysselsættelse for arbeiderne utover det hele land, og arbeidslønnen har været stigende.

Til fremme av det mindre haandverks utvikling og vekst vil forslag bli fremsat om støtte av dets kreditforhold ved oprettelse av et laanefond for haandverkere. Der vil likeledes bli foreslaat oprettelse av et handelsraad for at sætte statsmyndighetene i en nærmere forbindelse med repræsentanter for det hele land for handel, industri og sjøfart. Fabriktilsynet foreslaes styrket dels som følge av industriens vekst, dels for at opnaa en mere tilfredsstillende inspektion.

Jernbanenettet er utvidet, idet jernbanestrekningerne Otta—Dombaas og Aamli—Tveitsund er aapnet for drift.

Bevilgningen til jernbaneanlæg til gjennemførelse av planen av 1908 er foreslaat øket. Av det beløp, som foreslaaes hertil, har 600 000 kroner kunnet gives plads paa det ordinære budget.

Økede bevilgninger er likeledes foreslaat til anlæg av veier og til understøttelse av den private dampskibsfart.

Paa vasdragsbudgettet er opført bevilgning til en systematisk undersøkelse av landets vandkraft. Forslag vil bli fremsat om utbygning av Norefaldene og om anlæg av ny telefoncentral i Kristiania.

I erkjendelse av smaabrukersakens vigtighet for vort landbruk vil der bli fremsat forslag om ordning av smaabrukerundervisningen.

Bevilgningerne til hør og flaaete er fore-

slaat øket. Tjenestetiden for utskrevne sjøvernepliktige mandskaper foreslås utvidet fra 6—12 maaneder, mens spørsmålet om en forlængelse av hærens øvelser er utsat for at bli behandlet sammen med andre viktige forsvarsspørsmål av en civil forsvarskommission.

Statsregnskapet for forrige budgjettermin viser et betydelig overskud som følge av stigning i de ordinære statsindtægter.

Budgettet for neste termin er oppgjort uten nye skatter.

Ved siden av flere viktige lovforslag, som blev fremlagt for forrige Storting og endnu ikke er behandlet, vil der bli forelagt flere betydningsfulde nye forslag, hvorpaa jeg henleder Stortingets oppmerksomhet.

Der vil saaledes bli fremlagt forslag til ny lov om vasdragsreguleringer, ny lov om elektriske anlag og forslag til forandringer i loven om erhvervelse av vandfald, bergverk og anden fast eiendom og om erhvervelse av skog — videre nye love om forbud mot ødelæggelse av myr, om forbud mot at fraskille jordbruk den nødvendige skog og om tilladelse til at erverve fiskevand og fjeldstrækninger i privat eie. Spørsmål om reformer i forskjellige forhold ved skolevæsenet er under arbeide. Indstilling om opprettelse av 4-aarige gymnasier er avgitt av den til sakens behandling nedsatte komite, likesom nødvendige forundersøkelser paagaar med hensyn til sted og vilkaar for igangssettelse av det første gymnasium av nævnte art. Den komite, som blev nedsatt til utredning av spørsmålet om en nærmere tilknytning mellom folkeskolerne og den høiere almen-skole, har avgitt sin indstilling. Om denne indhentes der nu uttalelser fra landets skolemyndigheter, hvorefter saken vil bli endelig behandlet. Forslag til forandring i folkeskoleloven vil bli fremsatt.

I forbindelse med den ifjor fremsatte og endnu ikke behandlede proposition til lov om forandringer i sykeforsikringsloven vil bli forelagt Stortinget forslag til lov om mødreforsikring og fri jordmorhjelp for sykeforsikrede kvinder og sykeforsikrede mands hustruer. Dette lovforslag er sendt den forberedende stortingskomite til behandling. Videre agtes forelagt indeværende Storting forslag til en række andre love, hvoriblandt om forsorg for barn, om barn født utenfor egteskap og om forældre og egtebarn, om revisjon av loven om arbeiderbruk- og boliglaan, om forandringer i fabriktilsynsloven, blandt andet sig-

tende paa en videre arbeiderbeskyttelse, herunder indførelse av en maksimal arbeidsdag ved industrielle bedrifter.

Spørsmålet om indførelse av uførhets- og alderstrygd for det norske folk er under endelig behandling.

Der vil endvidere bli forelagt Stortinget forslag til lov om skibsaktieselskaper og lov om forandringer i utskiftningsloven.

Spørsmål om ordning av pensionsvæsenet for offentlige tjenestemænd er under fortsat behandling.

Jeg ber Gud signe Stortingets gjerning og erklærer herved Norges 63de ordentlige Stortings forhandlinger aapnet.

Git paa Kristiania slot den 12te januar 1914.

Haakon.

Gunnar Knudsen.

Hesselberg.

Efterat en beretning om rikets tilstand og bestyrelse var oplæst av statsraad Urbye, mottok **Præsidenten** paa Stortingets vegne forannævnte dokumenter og ytret:

Medrepresentantar! Stortinget byrjar det andre aarhundrad av si verksemd. Mange og rike minne strøymer inn paa oss og fyller oss med gleda og med takk. Dei kallar oss til fest, men endaa meir til arbeid. Maatte dette festaar verta eit godt og lukkelegt arbeidsaar for land og folk!

Me samlar oss i den bøni: Gud signe Kongen og fedrelandet!

Dette ønske istømte Stortingets øvrige medlemmer.

Hans Majestæt Kongen med følge forlot derefter Stortinget, ledsaget av den deputation, der hadde fungert ved mottagelsen.

Præsidenten: Eg gjer forslag um, at trontalen og beretningen om rikets tilstand og bestyrelse utlæggjast til eit seinare møte.

Votering:

Præsidentens forslag vedtokes enstemmig.

Præsidenten meddelte, at til medlemmer av valgkomiteen var valgt:

1. Årstad	med 117 stemmer.
2. Aavatsmark	» 117 —
3. Bergan	» 117 —
4. Gjedrem	» 117 —